

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes De Actibus Humanis

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716

§. IV. An actus unicus in plura ejusdem rationis objecta tendens sit unicum, aut multiplex numero peccatum, & quomodo exponendum Confessario.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39981

897. Hæc licet probabiliter statuatur, verius tamen est oppositum, quando interruptio etiam modica fit per contrariam voluntatem, nempe per propositum restituendi, aut cessandi à percussione, contumelia &c. quia per talem voluntatem præteritum peccatum interruptitur in esse peccati actualis, siquidem non manet formaliter, sive in se, nec virtualiter, sive in effectu liberè continuato, Lugo *num.* 549. cujus Doctrinam Soarez *de Pœnit. D.* 22. *S.* 5. *num.* 31. Vasq. *in 3. p. quest.* 91. *a. 1. dub.* 5. *num.* 20. *juncto.* 23. (idem tamen *n.* 18. omissionem restitutionis arbitratur esse unicam peccatum) ampliant ad casum, quo fit interruptio per

sonnum, distractionem, vel impotentiam restituendi. Verum per hæc tria non tolli unitatem moralem probabiliter tradit Lugo. dans disparitatem *num.* 550. quod ista non tollant moralem prioris voluntatis perseverantiam, sicut tollit contrarium propositum, si enim accendas domum proximi, etsi post applicatum ignem indormias, aut distraheris loquendo cum famulo, aut fias impotens extinguendi attamen si reversus augeas incendium, non censeris novum committere peccatum, ergo nec in alijs similibus.

* *

§. IV.

An actus unicus in plura ejusdem rationis objecta tendens sit unicum aut multiplex numero peccatum,

& quomodo exponendum Confessario.

898. **V**Nicâ contumeliâ, detractione, actione occisivâ plures inhonoras, pluribus detrahis, plures occidis unico consilio plures inducis ad peccandum. Idem est de actu interno, ut si unicâ voluntate intendas plures inhonorare, pluribus famam tollere, plures necidare.

Quæstio Celebris oritur, an ejusmodi actio unica externa aut interna, tot

numero peccata, aut saltem malitias contineat, quot sunt personæ, quas habet pro objecto, vel verò sit unicum numero peccatum.

Pro numerica personarum distinctione multiplicari peccata, aut saltem malitias in eodem physicè actu docet Vasq. *3. p. q.* 91. *Art. 1. dub.* 4. *n.* 4. hic tamen *1. 2. D.* 74. *n.* 7. fatetur in rigore esse unicam numero peccatum, esto plures nume-

numero malitias invicem compatibles admittat.

Pro unitate numerica peccati pugnat Soarez *to. 4. de Pœnit. D. 22. S. 5. num. 34.* ex hoc principio *to. 5. de Censur. D. 5. S. 3. num. 8.* colligit iudicem probabiliter unicam incursum censuram Excommunicationis, si simul duos reos unum dexterâ, alterum manu sinistra extraheret ex Ecclesia, aut qui uno ritu duos occideret Clericos, aut loqueretur cum duobus Excommunicatis. At *num. 12.* tuetur ut securius, ac probabilius duplicem contracturum Excommunicationem. Eandem sequuntur multi apud Moya *p. 1. select. qq. tr. 3. D. 2. q. 4. §. 1.* quia tamen secundum omnes notabiliter aggravatur malitia, & quidem eo amplius, quò plura sunt objecta, in quæ tendit actus peccaminosus, obligat ad explicandam hanc gravitatem, nam docet esse obligationem confitendi circumstantias notabiliter aggravantes, proinde numerum personarum, à qua obligatione liberant AA. non agnoscunt onus explicandi aggravantes circumstantias.

899. Resp. Actio interna, aut voluntas interna terminata ad plura objecta ejusdem rationis, seu personas, prout hæc non sunt communitas, sed capita diversa esse quidem unicum peccatum in rigore Metaphysico (hic rigor non impedit, quò minùs plura moraliter dici queant peccata, quia perinde se habet talis actus in morali iudicio, ac si tot forent distincta physice peccata) tot tamen numero malitias continere, quot sunt personæ ejusdem rationis, ad quos terminatur, ita Moya §. 3. *num. 6.* Ratio unicitatis peccati est, quod peccatum sit conereturum accidenta-

le immultiplicabile non multiplicato subiecto juxta Dialecticos, quale subiectum hic est actus, qui supponitur esse unicus, nec evadit multiplex pro multiplicatione malitiæ, quæ est forma accidentalis, sicut artifex est unus, Dominus est unus, & unus Pater licet plures artes, plures subditos, plures filios numeret.

Ratio multiplicatis maliciarum est à paritate multiplicis malitiæ speciei, cujus est capax actus, ergo etiam est capax multiplicatis numerica; tam antecedens, quam consequens est ostensura à *num. 570.*

Dixi in Responso prout hæc non sunt communitas, quia quando actio, aut voluntas est læsiva juris, quod non inest singulis, sed prout communitatem componentibus, uti fit in jure Capituli, aut civitatis, quod habet ad eligendum, vel nominandum, vel contrahendum, aut vendendum, tunc actio injustè impediens electionem, nominationem &c. est peccatum continens unicam malitiam, estque peccatum unicum moraliter, quia est læsio unius juris tantum & unicum infert damnum.

Econtrà infamans integram familiam, sive sæcularem, sive Religiosam infamiâ suâ tangit communitatem, non ut communitas est propriè, & per se loquendo, sed singulos de familia, quia hæc non aliter inficit infamia, nisi quatenus singuli inficiuntur, & singulis inest jus proprium ad famam. Et ideo infamiâ ejusmodi etsi physice unica, ac in rigore metaphysico sit peccatum unicum, moraliter tamen tot numero malitias, imò peccata includit, quot sunt personæ illius familia.

900. Si dicas detrahens nescit, quot sint personæ, ergo detrahitio non continet plures numero malitias, quia personarum numerum determinare non potest consequenter nec malitiarum. Rep. cum Dicastill. *de Pœnit. D. 9. num. 253.* non scire determinatè, habere tamen in cognitione numerum tantum, vel tantum plus, minusvè, atque adeo cognoscere, quod sit morale periculum infamandi e. g. 30. personas circiter, quæ cognitione stante actus infamans continet malitias 30. etsi desit certa cognitio de 30. sufficit enim quod prudenter timeat posse eò numerum personarum pertingere, vel quod saltem dubitativè concipiat posse fors venire usque ad tantum numerum, jam enim cogoscitur periculum infamandi tot.

Ex tactis nostris principijs sequitur, quod voluntas omittendi Breviatium toto anno, jejunium quadragesimale, furandi decem personis, &c. contineat tot numero malitias, & peccata non physicè, sed moraliter distincta, quot sunt dies in anno, in quadragesima demptis Dominicis, & homines quibus vult furari, Breviatium enim unius diei non coalescit in unum cum Breviario alterius, nec jejunium diei hodierni cum crastino, nec jus unius furto læsum est moraliter unum cum jure alterius.

Sequitur 2. quod si se polluens imaginetur plures fœminas, aut de pluribus commissis peccatis deleteretur, &c. tot vitio contra naturam adjiciat malitias, quot sunt fœminæ per imaginationem propositæ, quæ si sunt ejusdem statûs, adjunctæ malitiæ erunt numericè distinctæ,

specificè verò, si habent statum diversum e. g. una sit soluta altera conjugata.

Sequitur 3. quando duo conjugati adulterantur nimirum vir conjugatus cum uxorata, adulterium tale includit duo numero moraliter distincta peccata, nam uterque lædit duplex jus, vir uxoris suæ, uxorata verò sui viri inò Lugo *num. 140.* vult ejusmodi adulterium specie distingui ab adulterio (extendit ad casum, quo duo voto castitatis obstricti peccant, hoc sacrilegium judicat specie esse aliud ab eo, quod committitur, dum unus tantum est voto ligatus) in quo unus complex est conjugatus, sed hoc non credo cum jura duorum conjugum innocentum, quæ læduntur, non differant specie. Vide *num. 571.* ubi assignavi principium in concursu plurium malitiarum, ex quo valeat dignosci, quando una illarum augeat duntaxat malitiam intra eandem speciem; quando numero distinctam constituunt.

901. Quæ an sit necessaria quoad praxim notitiâ, utrum actus externus, aut internus habens pro objecto plures personas, de quo disserimus in hoc §. sit unum, aut plura moraliter peccata, aut saltem contineat plures numero malitias, secundò quomodo tale peccatum sit aperiendum in confessione.

Quoad primum audacter more suo negat Vincentius Baronius apud Moya *q. 5. §. 1.* dicens convenire in hoc omnes cum tamen plurimi dissentiant inter se, nam cum ex principijs S. Th. Thomistæ apud Moya *q. 4. §. 3. num. 5.* tradant repugnare pluralitatem malitiarum in eodem actu, hi consequenter negant obligationem

tionem explicandi numerum personarum, quibus actione unica, aut voluntate est illata injuria, aut intendebatur inferenda, hæc illatio est legitima ex dicto principio teste Oviedo 1. 2. tr. 6. de peccatis controu. 5. p. 6. nu. 122. & seqq. Vasq. cit. dub. 4. num. 8. Econtra Soares, etsi neget pluralitatem malitiarum in uno actu numericam, attamen onerat pœnitentem ad explicandum numerum personarum juxta suam sententiam, quæ vult exponendas esse circumstantias, etiam notabiliter aggravantes; Vasq. verò in hac sententia rectius non agnoscit hoc onus, at bene juxta opinionem quam cum ipso tuemur tot numero malitijs, quot personis ejusdem conditionis actio unica nocuit, aut voluntas nocere intendit.

Imò plures AA. nobiscum concedentes multiplicari malitias numericas deobligant ad exprimendum numerum personarum omnium, ira Lugo nu. 134. 135. 139. 141. Tamb. exped. Confess. Lib. 2. c. 1. §. 9. num. 59. quorum ratio est, quod plures malitiæ solo numero distinctæ in eodem actu unicum tantum numero peccatum consent per nu. 899. præceptum autem confessionis obliget duntaxat confiteri species, & numerum peccatorum, non malitiarum, de hoc enim non reperitur præceptum, non enim præcipitur confessio totius malitiæ individualis ut fatentur omnes deobligantes à confessione circumstantiarum aggravantium, numericæ autem malitiæ in eodem actu peccata non multiplicant, sed solùm aggravant intra eandem speciem, aliunde juxta Philosophiam veriorum species est tota essentia Metaphysica

individui, ergo clara explicatio speciei peccati explicatur totum peccato individuum quoad suam essentiam.

Verum cit. Moya num. 9. & 10. ex praxi fidelium, & consensu Theologorum persuasus onerat pœnitentes ad expressionem numeri objectorum, aut personarum, quarum quavis ad peccatum grave sufficeret: consensum Theologorum ostendit etsi diversis principijs innitentium; primò illorum, qui concedunt multiplicari malitias, vel peccata in uno actu; Secundò contententium explicandas esse circumstantias notabiliter aggravantes: Tertiò, volentium tot reperiri in illo actu consummationes peccati, quot sunt personæ læsæ. Quarto plurimum Thomist. cum Bannez, quia etsi negent pluralitatem malitiarum, & peccatorum formaliter, ajunt tamen illud unum equivalere pluribus. Ex his patet Responsio ad 1. quæsitum nempe multum conducere ad praxim Confessarij, ac pœnitentium scire an sint, vel non sint in uno actu plures malitiæ, aut peccata habente pro materia plura objecta, aut personas.

902. Nunc ad Quæst. 2. de modo confitendi tale peccatum. Resp. 1. Volentem uno actu fornicari cum decem, aut totidem occidere, aut dantem decem personis suo exemplo scandalum, invalidè confiteri se accusando, quod voluerit semel fornicari, semel occidere, semel scandalizaverit proximum, quia ex communi usu significat fornicationem cum unica, occisionem unius, & scandalum uni datum, hoc autem est falsum & quidem in materia gravi, ergo graviter decipit Confessarium dum non exponit individuum

viduum moraliter totum quoad substantiam ab eo commissum, sed tale, quale non commisit, sic autem confessionem invalidat, nisi error invincibilis excuset.

Resp. 2. Non exigi expressionem distinctam numeri personarum, aut obsectorum, ac bene est exprimenda in confuso pluralitas e. g. in allatis exemplis:

femel intendi cum pluribus; solutis fornicari; femel volui plures occidere; femel pluribus dedi scandalum in materia gravi directè, aut indirectè, ita Cc. Lugo, Tambur. Ratio est, quia tota species peccati cum suo individuo exponitur omisâ solum circumstantiâ aggravante quam debere confiteri probabilior negat opinio.

§. V.

Particulæ plus, minusvè, aut circiter quantum numerum significant; & qualiter peccator in habituatus confiteri debeat? Ubi deciditur, an peccata confessa dubia mortalia, se postea occurrant, ut certa, debeant confiteri?

903. **E**T si ad valorem confessionis necesse non sit numerum peccatorum Mathematicè determinare, certum tamen est, quod poenitens sciens numerum certum debeat eum definire coram Confessario, ut si scit se decies pejerasse, citra mortale nequit confiteri disjunctivè dicendo: *decies, plus, minusvè, aut circiter* pejeravi. Verum quia etiam post diligens examen sæpe non post certus numerus iniri, sed verosimilis seu circiter tantus e. g. denarius idcirco ad hanc vero similitudinem, ac incertitudinem conscientia explicandam utimur particulis, *circiter, aut plus minusvè.*

Difficultas est, quid hæ particulae significant, id est, ad quantum nume-

R. P. Karch. Diss.

rum se extendant per excessum, aut defectum ly enim *plus* addit, ly *minus* demit, ly *circiter* utrumque indicat, ut si confitearis, pejeravi decies circiter, vel plus minusvè, communiter concedunt Theologi, quod addant quintam partem numeri denarij, aut demant, proinde octo certè peccata hoc modo confitendi ajunt subjici, quatuor verò dubiè, nempe duo per defectum, & totidem per excessum, consequenter comprehendi numerum 12, aut juxta alios etiam numerum 13. idcirco, si postea certo deprehendas te pejerasse duodecies, non teneri, id confiteri juxta sententiam negantem, quod peccata dubiè confessa postea occurrentia ut certa sint iteratò consistenda, oppositum dicas

Pppp

secun-